

IZVAJANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

ODLOČANJE DELAVCEV Z OSEBNIM IZJAVLJANJEM

Zakon o združenem delu, s katerim moramo uskladiti naše samoupravne sporazume in druge splošne akte, posveča v poglavju uresničevanje samoupravljanja posebno pozornost odločanju delavcev z osebnim izjavljanjem.

Oblike osebnega izjavljanja so:

- referendum, na katerem se delavci osebno tajno izjasnijo o odločitvi,
- zbor delavcev, ki je oblika osebnega izjavljanja delavcev, posebno kot organizirana razprava o posameznem vprašanju.

Vprašanja, o katerih morajo delavci obvezno osebno odločiti, so predpisana z zakonom o združenem delu in z drugimi zakoni, natančneje pa moramo pristojnosti določiti v statutih TOZD in delovne organizacije.

Referendum

Zakon predpisuje primere obveznega odločanja z referendumom, ki pomeni tajno osebno izjavljanje delavcev. Referendum je bil tudi doslej predpisan, vendar v zelo malo primerih.

Že po samem zakonu o združenem delu bomo referendum obvezno izvajali v naslednjih primerih:

- pri odločanju o sprejemu samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev, ki je nov samoupravni sporazum,
- o samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo, ki ga bomo po programu izvajanja zakona le dopolnili,
- kadar bodo delavci odločali o združitvi v druge oblike organiziranja združenega dela in o spremembah pri organiziranju TOZD,

— osprejemu statuta TOZD in delovne organizacije,

— o sprejemu osnov plana TOZD,

— o sprejemu osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo,

— o sklepih, ki se nanašajo na odpoved pravic do povrnitve združenih oziroma nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi.

O vseh drugih vprašanjih, o katerih se morajo delavci osebno izjaviti, odločajo na zborih, s podpisovanjem aktov, oziroma s podpisovanjem posebnih izjav, kot bomo določali v statutih v skladu z zakonom.

Zbor delavcev

Zbor delavcev je druga pomembna oblika osebnega izjavljanja, ki se v izvedbi ne razlikuje od sedajših določil. Zakon pa je določil novo vsebino, o kateri morajo delavci odločiti na zboru.

Zakon o združenem delu določa, da delavci na zboru dajejo pobude, predloge in mnenja, usklajujejo stališča pri uresničevanju pravic dela z družbenimi sredstvi in drugih samoupravnih pravic, določajo smernice za delo delegacij in delegatov ter sprejemajo sklepe pod pogoji in na način, ki jih določajo zakon, samoupravni sporazum in statut.

Delavci odločajo o statusnih vprašanjih z referendumom, vendar pa zaradi priprave referenduma zakon predpisuje obvezno predhodno odločanje na zboru delavcev. Npr. ali so izpolnjeni

pogoji za organiziranje TOZD, o spremembah organizacije, o združevanju v posamezne oblike združenega dela (TOZD, delovna organizacija, sestavljena organizacija združenega dela, poslovna skupnost ipd.). Šele na podlagi ugotovitev na zboru delavcev, lahko o vprašanju odločijo na referendumu.

Na zboru delavci sprejemajo samoupravne akte, razen tistih, za katere zakon predpisuje, da jih sprejmejo na referendumu. V kolikor akt ne določa neodtujljivih pravic delavcev, pa posamezen akt lahko sprejme tudi delavski svet.

Zbor je predviden tudi za sprejemanje stališč o posameznih vprašanjih, o katerih dokončno odloči delavski svet. Primere sprejemanja stališč našteva zakon, lahko pa jih bomo še dopolnili pri sprejemu določil o osebnem izjavljanju v statutu TOZD oziroma statutu delovne organizacije.

Zakon tudi predpisuje kdaj morajo o posameznih odločitvah delavci dati pismeno izjavo. Prvi sporazum, ki ga bomo sprejemali po določenih zakon o združenem delu bo samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD, ki ga je obvezno sprejeti na referendumu, poleg tega pa mora vsak podpisati izjavo, da sprejema samoupravni sporazum, ker mu v nasprotnem primeru preneha delovno razmerje po samem zakonu. Po novem postopku bomo v letošnjem letu morali tudi uskladiti z zakonom o združenem delu samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo.

Ivanka Horžen

NAŠ ODNOS DO DELA

Neposredno po preteku kolektivnega dopusta smo se imeli priliko soočiti z rezultati našega dela v prvem polletju letošnjega leta, ko smo na zborih delavcev obravnavali in sprejemali periodični obračun. Takrat smo ugotavljali, da omejeni rezultati niso taki kot smo jih pričakovali. Sicer so le-ti še vedno ugodni in zaenkrat še ne dajejo razlogov za preplah, vendar pa so nas resno opozorili na nekatere pomanjkljivosti in napake v našem delu. O tem se je razpravljalo v raznih strukturah in organih upravljanja naše delovne organizacije v vsem tem času po dopustu in se sprejemalo razne odločitve vse z namenom, da bi v prvi vrsti proizvodnja normalno stekla, da bi bil naš korak v drugo polletje smelejši in uspešnejši. Ali smo že kaj in koliko dosegli v tem pogledu? Odgovor na to vprašanje ni namen mojega razmišljanja, pač pa želim postaviti nam vsem vprašanje: Ali vsak na svojem delovnem mestu dajemo vse od sebe, kakšen je naš odnos do izvrševanja delovnih nalog, ki izvirajo iz naših delovnih mest, kako smo delovno disciplinirani?

Prav zagotovo na to vprašanje ne moremo v celoti pozitivno odgovoriti. Zakaj ne? Dokler bomo beležili primere samo na pol izvršenih delovnih nalog, ki jim običajno botruje brezbriznost, malomarnost ali izgovor, to ni moje delo in podobno, odgovor ne bo mogel biti pozitiven.

Kako in kdaj prihajamo na delo nam najbolj zgovorno pove podatek, da je bilo samo v mesecih junij, julij in avgust poprečno 134 zamudnikov. Kdaj zapustimo delovna mesta nam dovolj nazorno priča vsakodnevna slika pred rampo vratarnice, ki bolj liči na štart avto-moto dirke, kot pa na odhod z dela. Kakšen je potem naš učinkovit delovni čas? Ali je res 42-urni delovni tednik?

Čestokrat se trkamo na prsa, da smo kulturni narod. Če je temu res, tako dvomim, kajti kulturna osveščenost nekega ljudstva nikakor ni združljiva z dejstvom, da morajo na primer pripadniki tega ljudstva teden dni po beljenju in

pleskanju njihovih delovnih prostorov le-te ornamentno »olepšati« z odtisi svojih rok in čevljev. Tudi »red in čistoča« v sanitarnih prostorih sta precej odmaknjena od kulturnega odnosa do istih.

Navedel sem le nekaj primerov, ki dovolj zgovorno označujejo naš odnos do dela. Le-ti so posplošeni, ki pa se vsi lahko konkretizirajo, vendar moj namen tokrat ni sprožiti kakršnekoli polemike med prizadetimi, pač pa le potrkat na vrata naše delovne zavesti. Mogoče se bodo odprla?

Marjan Markič

KRVODAJALSKA AKCIJA

Občinski odbor Rdečega križa Tržič bo tudi letos organiziral krvodajalsko akcijo. Odvzem krvi bo od 2. do 4. novembra na transfuzijski postaji v Ljubljani. Za krvodajalce bo organiziran prevoz s posebnimi avtobusi.

SEJEM V DÜSSELDORFU

Na 44. GDS — mednarodnem sejmu obutve v Düsseldorfu so proizvajalci obutve iz številnih držav razstavljali svoje modele za sezono pomlad/poletje 1978.

Že ob izdelavi naše kolekcije ste verjetno opazili, da se trend mode tako pri moški kot ženski obutvi razlikuje od sezone pomlad/poletje 1977. Modeli so ožji, v prstih bolj koničasti, pete pri ženskih čevljih so ožje, tanjše. Smer mode so enostavni in elegantni modeli.

Vzporedno s tem se je spremenila tudi paleta modernih barv. Poleg naravnih tonov, ki prevla-

dujejo v športni ženski obutvi in moški obutvi, so pri elegantnih ženskih čevljih zelo pogosto zastopane bela, rose, svetlo modra, umazano bela (beige) s perl efektom. Za izdelavo modelov se uporablja predvsem telečje usnje, anilini, ševro, ševret, lak, semiš.

Na osnovi kolekcij večjih in najbolj konkurenčnih firm, katere smo si ogledali na sejmu, lahko ugotovimo, da naši modeli skoraj v celoti zadovoljujejo potrebe kupcev. To dokazuje tudi dober sprejem kolekcije in ugodne ocene obiskovalcev.

Zal pa moramo ugotoviti, to velja za sejem kot celoto, da je bil obisk v primerjavi s sejmom meseca marca, nekoliko slabši.

Upamo, da to na višino naročil ne bo imelo bistvenega vpliva.

Ker je konkurenca na svetovnem trgu iz sezone v sezono večja, se moramo v bodoče močno prizadevati, da bomo z boljšo pripravo proizvodnje, kvalitetno obutvijo in predvsem pravočasnimi dobavami uspešneje izpolnjevali svoje obveznosti do inozemskih in domačih kupcev.

Ida Ribnikar

NOVI ČLANI ZKJ V TOZD BUDUČNOST LUDBREG

23. septembra 1977 je bil sestanek OO ZKJ »Budučnost« Ludbreg. Sestanek je potekal v svečanem ozračju. Vzrok takemu razpoloženju je bil vsekakor sprejem novih članov v ZK. Tega dne se je naša OO ZKJ povečala za osem novih članov, pretežno mladih ljudi, ki so s svojim delom in prizadevnostjo dobili zaupanje organizacije ZK.

V Zvezo komunistov so bili sprejeti naslednje tovarišice in tovariši: Dijanušič Djurdjica, Križanič Branko, Leskovar Ružica, Oreški Mirko, Pijanec Nevenka, Stanko Josip, Štimec Dragutin in Makar Marija.

Sekretar OO ZK »Budučnost« Ludbreg, tov. Busija Franjo je prvi čestital novospregitim čla-

nom. Čestitanju so se pridružili še tov. Hrg Stjepan, sekretar Občinskega komiteja ZKH Ludbreg. Med drugim je poudaril predvsem zaupanje partije v svoje člane in to da ga moramo z delom opravičiti. Z vstopom v članstvo sprejemamo tudi določene obveznosti in odgovornosti. Tov. Hrg je dalje poudaril tudi pozornost s katero se moramo posvetiti usposabljanju in izobraževanju, da bi lahko delovali na pozicijah ZK. Posebej je pomembno to, da so novi člani sprejeti v ZK v jubilejnem Titovem letu, ko slavimo njegove in svoje jubileje.

V imenu novospregitim članov se je za besede zahvalila tov. Leskovar Ružica in obljubila da bo opravičila zaupanje partije.

V nadaljevanju sestanka so udeleženi poslušali referat »40 obletnica prihoda tov. Tita na čelo partije in formiranje KPH«. Referat je podal tov. Jemrič Franjo. V zelo izčrpni razlagi je tov. Jemrič oživil spomine na prve dni formiranja KPH in revolucije vse do tega jubilejnega leta. Posebej je poudaril neprecenljivo vlogo tov. Tita v formiranju partije kot tudi njegovega celokupnega revolucionarnega dela v preteklih 40 letih.

Po končanem sestanku je človeka prevzelo posebno zadovoljstvo ob pogledu na nove člane, ki ponosni gredo s statutom ZKJ v rokah in ki jim bo v nadaljnjem delu pogosto potreben.

Boris Bedenic

31. OKTOBER — SVETOVNI DAN VARČEVANJA

Z uvedbo denarja se je naturalna oblika varčevanja spremenila v denarno. S tem pa so za varčevanje nastopile široke možnosti. Ko se je denar uveljavil kot plačilno sredstvo, so se pojavile tudi prve ideje o potrebi varčevanja, pa tudi zamisel o ustanavljanju specializiranih ustanov za zbiranje prihrankov.

Hranilniška misel sega daleč nazaj v preteklost, saj je že pred več kot 360 leti Francos Huegas Delestre nakazal potrebo po organiziranem varčevanju prebivalstva. Leta 1778 so v Hamburgu ustanovili splošno ustanovo, ki je v svojih pravilih poudarila, da je »ustanovljena za dobro marljivih oseb obeh spolov, kajti tudi majhni prihranki v hudih časih veliko pomenijo, z nekaj obrestmi pa še več. S svojo marljivostjo in varčnostjo naj tako koristijo sebi in državi...«.

Ob koncu 19. stoletja so hranilnice različnih dežel začele navezovati medsebojne poslovne stike. Leta 1924 pa so v Milanu ustanovili mednarodni institut za varčevanje. Takrat so sklenili: »31. oktober naj bo vsako leto praznik varčevanja po vsem svetu, da bi se z ustno in pisano besedo širila načela in ideje varčnosti.«

Zgodovinsko dejstvo je, da se z delom ustvarja vrednost in da se z varčevanjem ustvarjena vrednost čuva in pomnožuje. To pomeni, da je bogastvo posamezne gospodarske celice, vsega naroda in vsega človeštva ustvarilo varčevanje, zato ni slučaj, da posvečajo veliko pozornost varčevanju že v kapitalističnih državah, posebno pa še v državah s socialistično družbeno ureditvijo.

Varčevanje razvija pri človeku občutek zmernosti in ga usmerja na bolj urejeno življenje. Vsak varčevalec je nasprotnik razsipništva in se ne zadolžuje lahkomišelnosti. Varčevanje uči človeka skromnosti, odpovedovanja sedanjih zadovoljstev v korist bodočih potreb. Ko se človek odloči za varčevanje, razvija v sebi občutek nesebičnosti. Varčeval namreč ne bo samo zase, ampak tudi za blaginjo svojih bližnjih.

Vsakdo, ki ima prihranek na hranilni knjižici občuti določeno neodvisnost, samostojnost, samozavest, občuti določeno varnost v življenju in delu ter brezskrbno gleda v bodočnost.

Z vidika družbene skupnosti varčevanje dopolnjuje družbeno akumulacijo, ker se preko

bančnega sistema ponovno vrača v gospodarstvo, doprinaša razvijanju proizvodnih sil, pospeševanju proizvodnih procesov in ustvarjanju pogojev za materialni in kulturni napredek družbe.

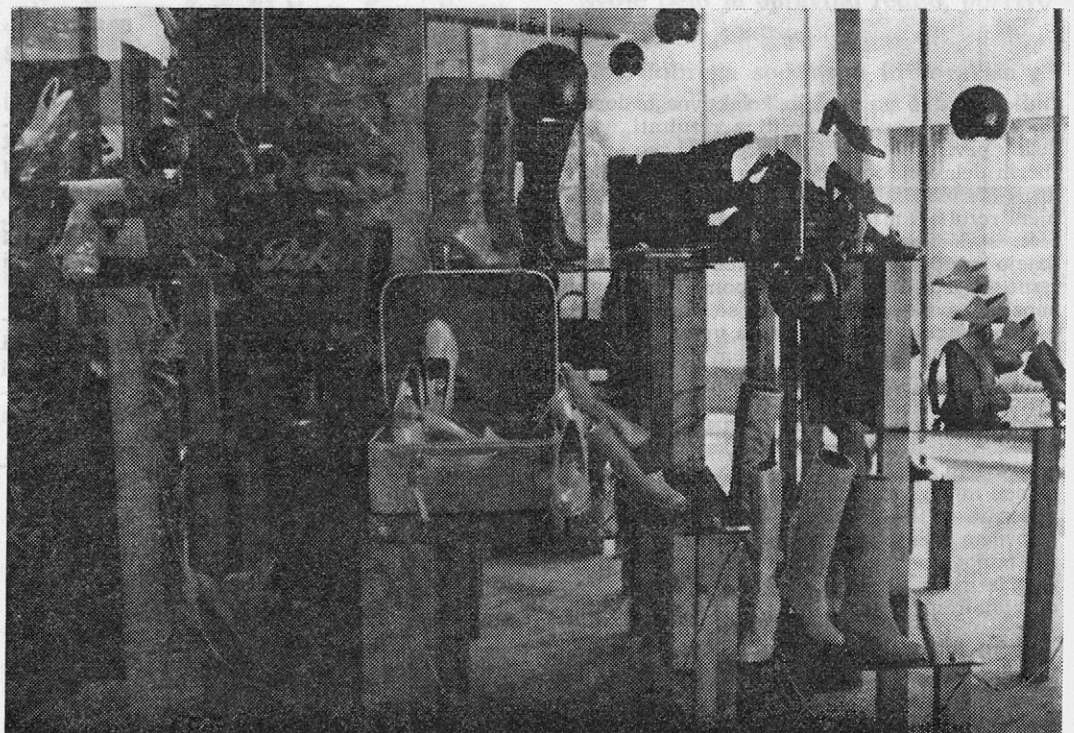
Prav v naši socialistični družbeni ureditvi je treba posvečati veliko pozornost vzgoji varčevalne zavesti posameznika. Kdor se namreč ni naučil varčevati s svojim premoženjem in dohodki, ta tudi ne bo imel pravnega odnosa do družbene lastnine.

Mednarodni institut za varčevanje je ob svoji ustanovitvi 1924 objavil naslednji razglas:

Delo in varčevanje sta najmočnejša dejavnika na poti h blaginji, napredku in dostojanstvu vsakega posameznika.

Varčevanje naj resnično postane navada, potreba in vrlina vsakega člana naše družbene skupnosti.

Združenje poslovnih bank
in hranilnic SRS

Razstava obutve Peko v paviljonu NOB

NOVI STROKOVNI KADRI V TOZD TRBOVLJE

V soboto, dne 10. septembra je v našem TOZD v Trbovljah končalo šolanje ob delu skupno 20 delavk in si pridobilo kvalifikacijo: 18 jih je doseglo izobrazbo za poklic šivalec zgornjih delov obutve in 2 za poklic prirojevalec zgornjih delov obutve.

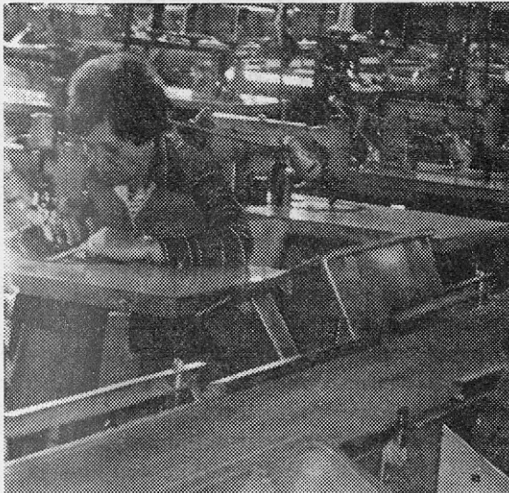
V našem TOZD v Trbovljah je bilo precej delavcev brez ustrezne kvalifikacije, zato smo se

za Trbovlje in k sodelovanju pritegnila tudi predavatelj iz matične šole iz Kranja, predvsem za strokovne predmete. Praktični pouk je bil organiziran v našem TOZD v Trbovljah in tudi poučevanje so prevzeli naši strokovni delavci v TOZD. Mentorstvo in organizacijo oddelka v Trbovljah je uspešno opravila matična šola iz Kranja.

Vsem delavkam, ki so uspešno končale to šolanje iskreno čestitamo in jim želimo še veli-

ko delovnih uspehov. Prepričani smo, da jim bo znaje, ki so ga pridobile v šoli koristilo pri vsakdanjem delu, da bodo lažje in uspešneje izpolnjevale delovne naloge. S tem pa so gotovo pridobile tudi višjo splošno in kulturno raven. Prav bi bilo, da bi s tem dopolnilnim izobraževanjem še nadaljevali, če hočemo, da bomo dosegali boljše delovne uspehe za lastni in družbeni interes.

Milka Meglič

Praktični preizkus znanja

odločili, da pričnemo z dopolnilnim izobraževanjem že zaposlenih delavcev. Za to obliko smo se odločili predvsem zato, ker že nekaj let po vrsti ne dobimo kandidatov iz osnovne šole, ki bi se želeli vključiti v redno šolo za čevljarstvo delavce.

Šolanje smo organizirali v sodelovanju s Šolskim centrom za tekstilno in obutveno stroko iz Kranja in z Delavsko univerzo Trbovlje. Teoretični pouk je uspešno izvedla Delavska univer-

Udeleženke ob zaključku šolanja

IZHODIŠČA ZA KONSTITUIRANJE LB, PODRUŽNICE KRANJ V TEMELJNO BANKO

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Izvršilni organ zbora podružnice je izvršilni odbor podružnice. Le-ta pa je del svojih pristojnosti prenesel na poslovne odbore po poslovnih enotah, zlasti odobranje kreditov, izdajo garancij in avalov. Za stanovanjsko-komunalno področje pa je bil v podružnici izvoljen poseben izvršilni odbor, ki je pristojen za odobranje kreditov in izvrševanje sklepov zbora banke in podružnice s stanovanjsko-komunalnega področja.

Uveljavljanje delegatskih odnosov poslovnih enot na nivoju podružnice in enakopravnost delegacij ne glede na obseg združenih sredstev in števila članov poslovne enote, je omogočalo v podružnici enakopravno uveljavljanje interesov vseh članov posamezne poslovne enote. Na zboru podružnice, kot najvišjemu organu upravljanja v podružnici, so se interesi vseh članov podružnice usklajevali.

V podružnici je bil izvoljen tudi odbor varčevalcev, ki je imel nalogo sooblikovati politiko podružnice na področju sredstev prebivalstva, s svojo delegacijo pa se je aktivno vključeval v delo zbora podružnice. Svojega predstavnika pa je odbor varčevalcev imel tudi v izvršilnem odboru podružnice.

Zbor podružnice pa je izvolil tudi nadzorni odbor, ki je spremljal poslovanje podružnice in nadziral izvajanje sklepov organov upravljanja.

Z osnutkom samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko predlaga iniciativni in izvršilni odbor podružnice, da se na Gorenjskem ustanovi temeljna banka po regionalnem principu. Ta temeljna banka naj bi povezovala oziroma bi v njej združevala sredstva in delo temeljne in druge organizacije združenega dela, interne banke, samoupravne interesne skupnosti, druge družbeno pravne osebe in občani.

V dosedanji razpravi se je izoblikovalo stališče, da bi bila le regijska temeljna banka, ki bi se teritorialno skladala s sedanjo podružnico, sposobna zagotavljati uresničevanje razvojnih pro-

gramov članov bodoče banke, kakor tudi razvoj regije. Članstvo v bodoči temeljni banki Gorenjske pa bo odprto tudi drugim OZD in drugim organizacijam izven Gorenjske, ki želijo v tej temeljni banki združevati sredstva in delo združenega dela.

Temeljna banka ima podružnice, posebno poslovno enoto za stanovanjsko in komunalno kreditiranje (stanovanjska enota) in poslovno organizacijske dele. Iz stališč, ki so se izoblikovala na sejah iniciativnega in izvršilnega odbora izhaja, da bi bilo v bodoči temeljni banki pet podružnic, in sicer: Jesenice, Radovljica, Kranj, Škofja Loka in Tržič ter posebna poslovna enota za kreditiranje stanovanjsko-komunalne dejavnosti. Na posamezne podružnice pa so vezani poslovno-organizacijski deli (ekspoziture, poslovna mesta, izplačilna mesta).

Z osnutkom samoupravnega sporazuma naj bi se upravljanje v bodoči temeljni banki v skladu z zakonom o združenem delu in zakonom o temeljnih kreditnega in bančnega sistema v celoti približalo delavcem v združenem delu. Tako naj bi bil najvišji organ upravljanja temeljne banke zbor banke, ki je sestavljen po delegatskem načelu in delegacij podružnic. V podružnici in stanovanjski enoti bi bil najvišji organ upravljanja konferenca članov banke, ki posluje preko podružnice, kjer uveljavljajo neposredne upravljalne pravice vsi člani podružnice.

Osnutek samoupravnega sporazuma predvideva tudi organe soupravljanja, in sicer: na nivoju banke: zbor deponentov, svet varčevalcev in zbor udeležencev samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za določene namene; na ravni podružnice pa: odbor varčevalcev in svet deponentov.

Poseben organ soupravljanja je zbor varčevalcev.

Izvršilni organi zbora banke so: izvršilni odbor, kreditni odbor in drugi izvršilni organi; izvršilni organ konference članov podružnice oziroma konference članov stanovanjske enote je

poslovni odbor, konferenca pa lahko izvoli tudi kreditni odbor.

V osnutku samoupravnega sporazuma ima posebno mesto samoupravna delavska kontrola, ki se uveljavlja po vseh organih upravljanja banke, še posebej pa po odboru za samoupravno delavsko kontrolo, tako imenovanem nadzornem odboru.

Iniciativni in izvršilni odbor podružnice daje ta v javno razpravo tudi predlog firme bodoče temeljne banke na Gorenjskem in predlagata, da bi banka poslovala z imenom »Ljubljanska banka — temeljna banka Gorenjske« s sedežem v Kranju.

Za poslovodni organ temeljne banke je v osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko podan variantni predlog kolegijskega oziroma individualnega poslovodnega organa. V dosedanji razpravi na izvršilnem in iniciativnem odboru je prevladovalo mnenje, da bi bil tudi v bodoči temeljni banki individualni poslovodni organ.

Že osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko predvideva, da se temeljna banka združi v združeno banko. Iz osnutka samoupravnega sporazuma o združitvi v združeno banko pa izhaja, da bo združena banka opravljala tiste posle, za katere se bodo temeljne banke dogovorile, predvsem to velja za poslovanje s tujino in za tiste posle, ki se na nivoju združene banke racionalneje in smotrneje opravljajo.

PeKo
TOVARNA OBUTVE TRŽIČ

VARUJMO VID, PREPREČUJMO SLEPOTO!

Letos si je že osem delavcev poškodovalo oči na delu. Teh je bilo še več, vendar v lažji obliki, tako, da ni bilo treba iskati zdravniške pomoči in tudi niso registrirani, da so poškodovani na delu. Razvidno je, da so poškodbe oči zahtevale skupaj 39 dni odsotnosti z dela. Padci delcev v oči, katere si delavci sami odstranijo, vzamejo v vsakem primeru veliko časa, ker ponesrečeni ne more normalno delati. Še mnogo večja nevarnost je, ko delavec kljub močnemu draženju in solzenju nadaljuje z delom in se pri tem izpostavlja veliko večji nevarnosti za nezgode, kot pri običajnem delu.

Kratka analiza nezgod pove, da se je šest nezgod pripetilo pri delih, kjer je potrebno nositi očala oziroma kjer se na drug način zavarujejo oči. Dve nezgodi sta nastali pri izpihovanju opilkov in odrezkov s komprimiranim zrakom, po ena pri brušenju, struženju, demontaži tlačnega voda in čiščenju modelov s toplimi. Le ostali dve nezgodi lahko smatramo kot naključni, to je padec smeti v oko pri pometanju in padec delca plastike v oko pri običajnem nastavljanju stroja.

Kritični moramo biti do takega neodgovornega ravnanja, ker je bil večini nezgod vzrok malomarnost oziroma čisto opuščanje varnostnih ukrepov. Vseeno si po tihem recimo konec dober — vse dobro, saj na nobenem od poškodovanih ni ostalo posledic na vidu.

Oči so kot vse telo izpostavljene letočim delcem oziroma delom, ki z določeno energijo priletijo v oko. Težki deli, ki z veliko energijo priletijo v oko, poškodujejo ne le oko, ampak tudi okolico očesa. Mnogokrat je posledica tega izgu-

ba vida. Edino varstvo pred tem je, da predvidimo pred delom vsako možnost, ki lahko povzroči, da veliki deli odlete v nas.

Manjši delci, ki prilete z nekoliko manjšo silo (iverje pri žaganju lesa, kamenje pri kopanju itd.), lahko povzročijo okvaro leče, mrežnice in podobno, čemur je lahko za posledico težka okvara oziroma izguba vida. Proti takim letočim delcem se varujemo s ščitniki za obraz in očali, steklo pa mora biti iz armiranega stekla.

Zelo majhni delci zadenejo oko navadno z majhno silo. Ti ostanejo nekje na roženici ali prodrejo vanjo in skozi njo. Hujše bolečine nastanejo, ko v notranjosti očesa pride do vnetja. Lahko se zgodi, na ne pride do pravega vnetja in delec ostane v očesu mesece in leta. Ker je slabenje vida zaradi tega zelo počasno, je to težak primer, ki povzroči hude težave. Običajno pa majhni delci obtiče na površini oziroma le v majhni globini roženice. Ti delci povzročajo močno solzenje in močne bolečine. Delec s pomočjo solz sam pride v notranji vogal vek ali se ga odstrani s posebnim pripomočkom.

Drobne delce spravimo iz očesa z zvito in omočeno vato. V obraz delavca naj bo usmerjen močan snop svetlobe ali naj delavec sedi ob oknu. Zgornjo veko primemo za trepalnico, delavec naj počasi obrača oko s tujkom v vse smeri, tako, da se ta najde. Odstranimo ga le, če se premakne brez sile, to je, če ni prodrlo v roženico. V primeru, da je drobec že v roženici, mora oko očistiti samo zdravnik.

Vroči delci (pri krušenju, varenju...) imajo zaradi svoje vročine močnejši škodljivi učinek in v najboljšem primeru obtiče v roženici. Dosti-

krat pa je huje in tudi kirurški poseg ne reši vida.

Kemikalije, para in plini, ki se tope v solzah, lahko že v majhnih količinah povzročijo draženje in močno izločanje solz. Kisline na primer povzročijo razjede v roženici, ki se težko zdravijo. Še nevarnejši so lugi. Tudi apneno mleko deluje podobno kot lugi. Roženica se skali in večina tako poškodovane slepi. Pare in plini so lahko že takrat nevarni, ko na druge organe še ne delujejo.

Za poškodbe oči, kjer razne kemikalije brizgajo vanje je edina rešitev takojšnje izpiranje oči oziroma nevtraliziranje kemikalije. Enostavnejše in boljše je izpiranje oči, ki pa se mora začeti takoj, prav prve sekunde dostikrat odločajo o obstanku vida. Izpiranje naj bo čim daljše. Kjer ni posebnih izpiralnikov za oči, se izpira pod navadno vodovodno pipo. S prsti raztegujemo veke, mlačna voda pa naj narahlo vendar v veliki količini teče neposredno na oko.

Prvo in edino pravilo za varovanje oči je nošenje očal. Ob poletnem soncu takoj nataknejo sončna očala. Sončna očala nam služijo le za ugodje, varnostna očala pa nam varujejo vid, med slepim in človekom z dobrim vidom pa ni razlika le v ugodju. Zato je potrebno osvojiti pravilo, da moramo pri delih, kjer je možnost letočih delcev, obvezno uporabljati zaščitna očala.

In nazadnje tudi predpisi niso namenjeni nekemu tretjemu, ampak prav tebi, meni, nam, ki vemo, kaj pomeni zdravje posamezniku, in kaj pomenijo zdravi delavci družbi in njenemu napredku.

Bojan Rozman

IZLET KRVODAJALCEV

Vsako leto organizira naša osnovna organizacija sindikata izlet za krvodajalce, ki so v prejšnjem letu darovali kri. Letošnja pot nas je vodila iz Tržiča preko Brnika, Trojan, Celja do Ptujja. Na avtobusni postaji na Ptujju nas je čakal poslovodja tovariš Pešl ter nam razkazal prenovljeno poslovalnico. Bili smo navdušeni nad izredno domiselno urejenimi in barvno usklajenimi prostori ter veliko izbiro prodajnega blaga.

Po ogledu Ptujskega gradu smo pot nadaljevali proti Ludbregu, kjer je naša TOZD Budućnost. Za dobro voljo med potjo so skrbeli vztrajni harmonikaši, ki so z domačimi vižami dopolnjevali pester program potovanja. V Ludbreg smo prispeli okrog dvanajste ure in parkirali av-

tobuse pred delovno halo TOZD Budućnost. Pričakali so nas predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstveni delavci TOZD. Ogledali smo si proizvodne in pisarniške prostore. Dopoldanska izmena dela vsako soboto. Presenečeni smo bili nad čistočo v teh prostorih.

Po končanem ogledu so nam v prostorih menze pripravili kosilo. Velik prostor družbene prehrane so popestrili z lepimi pogrinjki, tako da je vse skupaj dajalo vtis prijetnega domačega okolja. Po okusnem kosilu, ob dobri kapljici ter zvokih harmonik smo se zavrtili v ritmu polk in valčkov.

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstveni delavci TOZD so bili z nami vse do našega odhoda. Posebej moramo poudariti, da je

bil sprejem prisrčen, vse od vodje TOZD, sekretarja, šefa menze do servirk in kuharic. Nad vse pa smo bili presenečeni, ko nas je pozdravil predsednik občinskega odbora RK občine Ludbreg. Poudaril je na humano dejanje slehernega krvodajalca in pojasnil, da ima občina Ludbreg 20 % krvodajalcev in da je število v močnem porastu. Počastil nas je s šopkom rdečih nageljnov ter ob tej priliki izrazil željo po tesnejšem sodelovanju na področju krvodajalstva.

Ob 16. uri smo krenili domov. Ker je bila večerja pripravljena ob 20. uri v tržiškem hotelu Pošta, smo se odločili za direktno vožnjo proti domu. Osebe hotela nam je pripravilo dobro večerjo. Veseli in polni vtisov smo zaključili naše potovanje.

TOVARIŠKI OBISK

24. septembra tega leta so prostovoljni dajalci krvi iz tovarne obutve PEKO iz Tržiča obiskali TOZD »Budučnost« v Ludbregu. Dragi gostje so k nam prišli okrog poldneva, kjer jih je pred tovarno pričakal in sprejel vodja TOZD tov. Franjo ing Repič. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki sindikalne organizacije in prostovoljnih krvodajalcev iz naše tovarne.

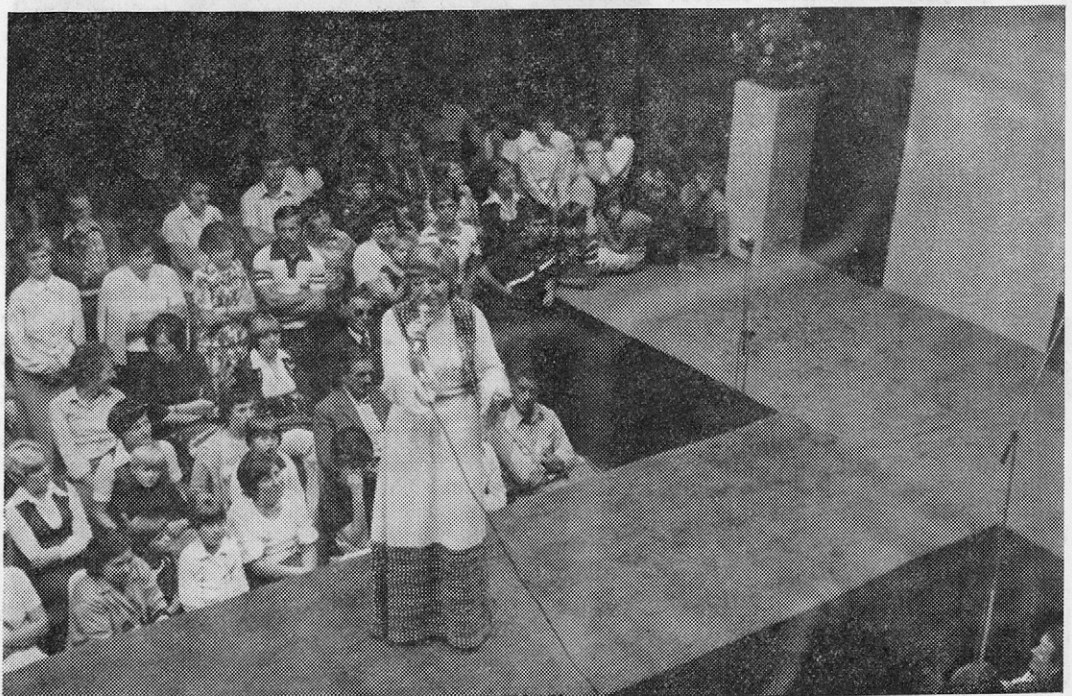
Po izrečeni dobrodošlici tov. Repiča so si prijatelji iz PEKA ogledali delovne prostore v naši novi tovarni. Po ogledu je bilo za obiskovalce pripravljeno kosilo. Po majhni svečanosti je zbrane nagovoril tov. Pignar Feliks, predsednik občinskega odbora RK v Ludbregu. V kratkih potezah je orisal delo organizacije RK v Ludbregu in se topla zahvalil vsem prisotnim za njihovo humano delo.

Spontanemu in dobremu razpoloženju je pripomogla tudi trojka harmonikarjev iz PEKA, ki je neutrudno raztegovala svoje mehove in ni bilo težko odločiti se za valček ali polko.

Ob pesmi in šali smo izmenjali izkušnje v delu. Čas je hitro potekel in razšli smo se s srčnim pozdravom:

»Do skorajšnjega snidenja«.

Boris Bedinec

Na modnih revijah je sodelovala priljubljena pevka zabavne glasbe Marjana Deržaj

DELAVCI TOVARNE OBUTVE »BUDUČNOST« V KRVODAJALSKI AKCIJI

Koncem septembra je Občinski odbor RK v Ludbregu v sodelovanju z Zavodom za transfuzijo krvi iz Varaždina organiziral krvodajalsko akcijo v tovarni obutve »Budučnost« v Ludbregu.

Odziv krvodajalcev v naši tovarni je bil zelo dober. Zbrano je bilo 71 stekleničk te dragocene tekočine. Delavci naše tovarne so nesebično so-

delovali v tej akciji zavedajoč se, da bo njihova kri reševala mnoga življenja.

V tej akciji bi sodelovalo še več ljudi, vendar moramo upoštevati, da je v naši tovarni veliko število mladih pod 18 let, ki v tej akciji še ne morejo sodelovati. Prepričani pa smo, da bo že v prihodnjem in naslednjem letu več prostovolj-

nih krvodajalcev posebno še, če upoštevamo vzgled starejših.

Vsi krvodajalci so se okrepili v tovarniški restavraciji. Z dobro jedačo in nekaj pijače so si hitro vrnili moč in sposobnost, da so ponovno zavzeli svoja mesta ob strojih.

Boris Bedenic

Poslovalnica Celje II. V prihodnji številki: Obisk v poslovalnici Celje

PRIJATELJSKE VEZI

V želji, da bi spoznali našo TOZD BUDUČNOST smo se tudi v finančnem sektorju odločili, da v okviru izletov sindikalnih skupin organiziramo izlet v Ludbreg. Četudi avtobus ni bil povsem poln in je ves čas močno deževalo je bilo razpoloženje zelo dobro. Program izleta je bil zelo pester, saj smo si ogledali našo ptujsko poslovalnico, varaždinske znamenitosti in na povratku grad Trakoščan.

V Ludbregu so nas sprejeli tako lepo kot znajo le oni. Razkazali so nam vse prostore in ogledali smo si proizvodni proces, nato pa smo skupaj z vodilnimi in finančnimi delavci obedovali v izjemno prijetnem okolju tovarniške menze. V imenu vseh udeležencev izleta se še enkrat zahvaljujem za vse izkazano gostoljubje.

Prav bi bilo, da te vezi prerastejo samoupravne, ekonomske in politične odnose v pravo prijateljstvo in sodelovanje delovnih ljudi Peko, sožitje narodov in narodnosti Jugoslavije. Temelj taki prihodnosti je že postavljen trdno in globoko, mi pa moramo graditi naprej. To bi bila tudi velika možnost za sodelovanje dveh občin Trziča in Ludbrega.

Božidar Meglič

KAKO SKRBIMO ZA NAŠE OKOLJE

To je stara pesem in domovina je bila res lepa in čista. Danes pa je drugače. Lahko bi rekli: vrzi v naravo vse kar ne rabiš.

V letošnjem letu imenovanem tudi leto očiščevanja okolice smo napisali že toliko dobrega in lepega, da bi se moralo že nekje poznati. Toda tudi lepa zamisel je marsikje zaman. Ponekod so sicer že imeli takoimenovane očiščevalne akcije. Za primer vzemimo Bistrico.

Bistrica je najnovejše naselje Trziča. Za gradnjo so bili narejeni načrti in ti načrti so imeli vrisano tudi kako je treba urediti okolico stanovanjskih blokov. To je bilo vnešeno v ceno stanovanj, kot povsod drugod. Če si privatno gradiš hišico, si tudi lastnik izkopa zemlje, s katero potem lepo zasipaš okrog hišice in zaseješ travo ali okrasno grmičevje. V Bistrici je bila lepa rodovitna zemlja saj so bila polja. To zemljo pa so gradbena podjetja odpeljala ali jo celo prodala. Seveda potem pa po končani gradnji ni bilo s čim zasuti okrog bloka, pa so navozili in razgrnili neuporaben kamnit material. O kakšni zasaditvi in ureditvi ni bilo govora. Narava je sama počasi zdravila svoje rane. Sedaj pa čisto košnji lomiš kose ali kosilnice. Do tukaj na račun gradbenih podjetij.

Na drugem mestu pa smo na vrsti mi prebivalci. Ne sme biti konec čuta za čistost čim prestopimo svoj prag. Odmetavanje ostankov sadja, kruha, malih škatlic in podobnih stvari čez balkon na travnik je res pospravljanje po hitrem postopku in najkrajši poti, toda nihče ni zato poklican da bi to pobiral in čistil, nihče ni naš hlapec. Če bomo vsi skrbeli za svoj bivalen prostor in okolico njega, bo veliko narejenega. Za konec bi rad, da bi se nekaj posameznikov zavedalo, da nima vsak pravico početi kar hoče; naš hišni svet 172-74 je že po radiu Trzič obvestil, da ni prehoda preko travnika pred blokom

in glavno cesto. Pot za na delo in domov je dovolj široka in lepa. Zato ni treba delati vsakemu svoje steze. Ali bo res treba zagraditi z bodečo žico? Zame osebno je uporaba bodeče žice

žalitev človeka, ker so za njo nekoč trpeli nedolžni ljudje.

Upam, da ne bo treba o tem ponovno pisati.

Milan Zaletel

Tudi to je naše okolje: zelenica za gumarno ali odlagališče navlake?

NAGRADNA KRIŽANKA

 <p>sadovi blaginje zrastejo iz semena varčevanja</p>			ATRAKCIJA, ZANIMIVOST	KANTA ROČEM	NEMŠKO MOŠ. IME	STARO MESTO V JUŽNI ŠPANIJI	NEGOVAN TRAVNIK	HRVSKA ULAN UDE	OSEBNI ZAJMEK	ROZI KRAČAN	LIDIJA, AMBROŽ	
PRIDELOVALEC PAPRIKE	ODRIT KUP MATERIALA	PRISTAS METAVRITIKE KRITIK KRITIKE VRSTA SVH PRIZREJUA LENE PREJE VODA	ZAVEDANJE PRIHAJA- NDE K SEBI	ZAPOR AFRISKA RASTLINA KHAT	LONČEC ZA ROŽE NOVO CELJE	ANA LOGONDER	SLAST- NOST BREGLAV STRAH	GRAD PRI PTUJU	KANADSKI POPEVKAR (PAUL) NIS	PAVLA VIGELE MAŠČOBA	ZBIRKA POSLOVNIH STVARI	OBRAT ZA VRTANJE
POGLE- DANJE							L		RIMSKI BOG LJUBEZEN SANKE			
POŠILATELJ PISMA ALI POSLANICE		R										
VRSTA ZAJEVALICE PREDEPNICE						R				POZELEDE VELJAVI, KI GA JE PRE- MALAL HERALD		
JAPONSKI DROBIŽ		N	ČILKA JOST BESNI PRE- TOK UINE	ČUT ZA GLEDANJE KLIČNO ZRUČE						A		
TOVARNA PRIKOLIC V KOČEVJU			VULKAN NA SICILIJU ČAROBOST			MESIO POD DINJARO FINŠKA LUKA TUDI TURKU	K			VLADIMIR NAZOR ITALSOVA ORANŽADA		
ODSTRA- NJEVALEC SNEGA				KRALJ STARIH LAR GOBARDOV					IME SKAZALCA INNAUERJA			
MESTO V ZAHODNI ROMUNJI		I		OSEBNOVA BESEDA SUBJEKT					TUJE MOŠ. IME	E		
RALO- CELNIK				PANOGA UDEJSTVO- VANJA					OBLIKA IMEVA JAKOB			

Tokrat smo prejeli kar 141 rešitev križanke. Zrebal je naša nova sodelavka v uredništvu Marinka Tomažin in nagrade bodo prejeli:

80 din — Bradač Marija, 512
60 din — Štefe Ignac, upokojenec

40 din — Podjavoršek Nežka, 520
20 din — Gortnar Iztok, laboratorij
20 din — Bohinc Franc, 523

Rešitve današnje križanke pošljite v uredništvu do 1. novembra.

PRIŠLI

V TOVARNO:

V montažni oddelek 522: Hafner Franc, Mesarek Djuro, Dizdarević Mehmed, Perko Ivanka

V montažni oddelek 524: Čehić Bojagzid, Radovančević Borka, Janković Marica, Govori Hilmi, Čosić Mato, Biberović Djemal, Šakanović Meho

V montažni oddelek 521: Zagorc Alojz, Repinc Anica, Štrukelj Valentina, Triller Božidar, Petoš Radenko

V montažni oddelek 520: Kondić Marina, Dizdarević Sulejman, Vlahović Drena, Dikić Milena

V poliuretani: Karišik Mesud, Bašić Osman, Balukčić Anto, Pinter Stjepan

V izdelavo zgornjih delov 512: Potočnik Marija

V gumarno: Marčić Željka, Kukovec Majda, Zloporković Milan, Biberović Amza, Abazović Đafer, Hodžić Zineta, Lović Budimirka, Mehić Seida

V splošni sektor: Serpan Ivo, Brkić Sihveta, Stritih Silva, Gortnar Iztok, Snobel Zinka

V modelirnico: Bubalo Rajko

V montažni oddelek 523: Smolej Anica, Pehlič Bajro

V izdelavo zgornjih delov 550: Medved Marija

V plastiko: Rovan Bogo, Kavar Janez

V mehanično delavnico: Toporiš Stojan

V finančni sektor: Aljančić Vlasta

V TOZD Budućnost: 16 delavcev

V PRODAJNO MREŽO:

Celje I: Jošt Darinka, Račić Majda

Kranj I: Česen Silva

Ljutomer: Dundek Jožica

Murska Sobota II: Farkaš Amalija

Beograd II: Vidosavljević Tomislav

Kragujevac I: Djordjević Radojka, Milosavljević Milosav

Zrenjanin: Topčov Stanka

Kragujevac II: Milovanović Milorad, Milenković Dušica

ODŠLI

IZ TOVARNE:

Upokojitev: Majcen Emilija, Merhar Marija
Po pismenem sporazumu: Lombar Ignacij, Meglič Franc, Grčić Veljko, Kavčić Ado, Vidović Frančiška, Mežek Darko, Truden Zdenka

Invalidska upokojitev: Ropret Štefka, Pernuš Mirko

Smrt: Zupan Albin

Po želji delavca: Pangeršič Alojzija, Šober Marija

Negativna ocena v poskusnem roku: Gajšek Franc

Po želji delavca: Gortan Božidar

Iz TOZD Budućnosti: 10 delavcev

IZ PRODAJNE MREŽE:

Maribor I: Štiberč Darja

Žalec: Brezovšek Pavla

Prevalje: Kovač Viktor

Karlovac I: Galinac Božica

Split I: Stankov Nada

Vršac: Varjaški Snežana

ZAHVALA

Za iskreno pozornost, poklonjeno darilo in odpravnino ob mojem odhodu v pokoj se kolektivu menze in vsem ostalim najtopleje zahvaljujem.

Barica Salkić

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega očeta

ALBINA ZUPANA

se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem splošnega sektorja, sodelavcem iz oddelka plastika ter celotnemu kolektivu za podarjene vence in izrečena sožalja.

Sin Albin z ženo Jožico

ZAHVALA

Vsem, ki so dne 5.9.1977 pospremili mojega brata

PETRA ŠTERA

na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, se iskreno zahvaljujem, posebno zahvalo tudi tovarni PEKO za vso izkazano pomoč.

Brat Ludvik z družino

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

ALBINE PINTARIČ

se delovni skupnosti in sindikalni organizaciji Peko Tržič zahvaljujemo za darovane vence in denarno pomoč.

Hčerka in sinovi

ZAHVALA

Ob boleči in prezgodnji izgubi mojega brata

ROMANA ZUPANA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam iz oddelka 510 za podarjeni venec in izrečena sožalja.

Tončka Tržkan

OB ODHODU V POKOJ

Minka Levičnik se je od svojih sodelavcev poslovila s pesmico:

Mine ura, mesec, leto
dan za dnevom se zgubi
v dežju, soncu dan nam mine
vse prehitro čas beži...
Dvajset let sem jaz hodila
v službo, vestno dan za dnem
pokoj sem si prislužila
par besed v slovo povem.
Rada službo sem vršila
na oddelk' petstodeset
dobro smo se razumeli
hvala vsem — za vrsto let.
Dali ste v slovo darilo,
srečna bom odšla od tod
smo zares se razumeli,
sodelovali vsepovsod.
Mojstrom sekalnice, vsem hvala
le priznanje jim sledi
»Kolektivu« pa uspehe
Minka v slovo želi.
Da »Uprava« dobro vodi
če uspeh je — se nagrad
vsak, ki v tovarno hodi
zveseli, če star je, mlad!
In ko v pokoj se podaja
bodi žena ali mož
vsak vesel je odpravnine
ter darila, ali rož.
Če tri plače skup sešteješ
pride res kar milijon
in lahko se v sreči smeješ
naj nikdar ne bo »balon«!
Prodajalnam širom sveta
dober kšeft želim s srca
naj bo še mnoga, mnoga leta
»plodna« nedelja šušarska.

ŽENSKA OB VARNEM DELU

Ženske so na delovnem mestu bolj ogrožene kot moški — predvsem zaradi njihove posebne anatomske, fiziološke, biološke, psihofizične in sociološke lastnosti ženskega organizma.

Žensko ob delu prizadenejo nekateri dejavniki delovnega in tehnološkega postopka — bolj kot njihove moške partnerje.

Napornejšo fizično delo je posebno škodljivo v puberteti, v nosečnosti, med menstruacijo, med dojenjem in v meniju.

Pri ženskah pride med napornim delom prej do utrujenosti in negativnih posledic, ker imajo bolj gracilno mišičje, skelet in manjši volumen srca in pljuč. Negativne posledice pretežkega dela se najprej pojavijo na gibalnem in rodilnem sistemu. Pri ženskah se pri napornem telesnem delu pojavijo tudi deformacije hrbtenice, krčne žile in ploske noge.

Slabe posledice napornega dela se pokažejo pri rodilih v motnjah menstruacijskega ciklusa in pri dilokaciji maternice.

Splošna telesna sposobnost žena je za okrog 20 do 24 % manjša od moškega. Tudi globalna mišična moč je pri ženskah bistveno manjša. Zelo malo se je da pridobiti s treningom.

Nefiziološki položaj ženskega telesa pri delu ima za posledico razne okvare, ki prizadenejo ženske, ki pri delu stoje ali sede. Škodljiva so opravila, kjer ženskam pritiskajo na trebuh razni izdelki, polizdelki ali predmeti.

Ženskam škoduje tudi delo pri delovnih pripravah, ki imajo nožni pogon ali pa delo, kjer morajo stalno čepeti ali stalno pripogibati telo. Ženske težje prenašajo stojo, njihovo vezivno tkivo prej popusti. Delo pod zemljo, na višini, v kesonih je za ženske bolj škodljivo in nevarno kot za moške.

Morebitno opravljanje neestetskih, neženskih ali celo nagnusnih del oziroma opravil, kjer so ženske moralno ogrožene, negativno vplivajo na duševnost in sociološko veljavo žene in matere.

Ženske težje delajo v neugodnem toplotnem okolju. Občutljivejšje so na povečano temperaturo zraka in na toplotno sevanje.

Negativno učinkujejo na ženski organizem vibracije in tresenje. Ta vpliv je odvisen od mesta in jakosti vibracije ter od tega, kje učinkujejo vibracije na ženski organizem. Vedeti je treba, da vibracije najbolj škodljivo učinkujejo na trebušne organe in rodila, zlasti med nosečnostjo in v času menstruacije. Vibracije so bolj škodljive trebušnim organom in rodilom, če ženska med delom sedi. Kadar ženska ob delu stoji, tedaj spodnje okončine nekoliko ublažijo škodljivi vpliv vibracije na organe trebušne votline.

Ropot pri delu povzroči nevrastične težave pri ženskah prej kot pri njihovih moških kolegih.

Mnogi industrijski strupi bolj prizadenejo ženski organizem kot pa moškega. Organska toplota so nevarna, ker so zelo razširjena, še posebej pa zaradi načina delovanja na ženski organizem. Te snovi škodljivo vplivajo na kri, krvotvorne organe, živčevje in notranje organe. Pojavljajo se slabokrvnost, glavoboli, omotice in motnje; škodljiv je tudi učinek na jetra.

Nevarno je delovanje organskih topil pri delu med nosečnostjo. Pri površinski obdelavi kovin in lesa, v tekstilni industriji, industriji usnja, obutve, gumija, grafični industriji in obrti pa je zaposlenih mnogo žensk.

Svinec, živo srebro, arzen, fosfor ipd. škodljivo delujejo na ženski organizem in na organizem plodu, ker prehajajo skozi naravno posteljnično pregrado. Nekatere poklicne strupe

lahko zasledimo v mleku nosečnic in dojilj v strupenih količinah. Zaradi nežnejše ženske kože strupi prej prodrejo v njen organizem. Zato je tudi več poklicnih obolenj kože prav pri ženskah.

Še mnoge druge okolnosti povzročajo večje nevarnosti ženskam kot na primer:

a) Mnogi stroji in naprave, orodja ipd. so projektirani in izdelani po moški meri. Zato ni nič čudnega, da se pri delu s takimi merami ženske večkrat poškodujejo in poklicno obole.

b) Labilnost in osebna nevezanost. Ženske so vegetativno in hormonsko bolj labilne: osebno so bolj navezane na delo in svojo okolico, občutlivejšje so na motnje v medsebojnih odnosih v delovnem kolektivu.

c) Dodatne, družinske obremenitve

Zaposlena žena je danes še izredno obremenjena z otroci in gospodinjstvom. Za štiričlansko družino porabi zaposlena žena poprečno vsaj 40 ur na teden za delo v gospodinjstvu in družini.

Priznati jim je treba:

I. Ženske veljajo za pridnejše delavke

II. Ženske lažje prenašajo enoličnost dela, manj menjavajo delovna mesta oz. podjetja

III. Pri pravilni zaposlitvi žensk je njihova storilnost ob ustreznih ženskih opravilih najmanj enaka moški storilnosti — in pogosto tudi večja.

Zaključek:

Naša samoupravna družba mora ženskam praktično zagotoviti pravilno zaposlitev z organizacijskimi ukrepi in sodobni tehnologiji dela, to je s prilagoditvijo delovnega mesta, delovnih priprav in naprav, delovnega okolja in delovnega časa, da bo ob delu enaka z enakimi.

MLADI USTVARJALCI IZ TOVARNE »BUDUČNOST« V LUDBREGU

Iz majhne obrtniške delavnice smo v relativno kratkem času prerastli v lepo in moderno tovarno obutve, v kateri je zaposleno preko 1000 delavcev. Ponosni smo na svoje uspehe in svojo mladost in z zaupanjem pričakujemo vse boljše rezultate in svetlejšo bodočnost. Našim mladim delavcem moramo omogočiti najboljše pogoje za njihovo nadaljnje delo in razvoj na delovnem mestu kot tudi v političnem in kulturno zabavnem življenju.

V tako velikem številu mladih obstajajo različni interesi, so skriti talenti, ki bi jih morali s sodelovanjem vseh nas izvléči iz anonimnosti. Verjetno je težko napraviti prvi korak, vendar velja poizkusiti. Vse naše sodelavce prosimo za sodelovanje. Kot začetek bomo objavili pesem našega sodelavca Franje Juričana. Ni potrebno, da bomo strogi kritiki — poskusite tudi vi nekaj ustvariti. Če vam je všeč, pišite! »čevljar« je odprt vsem.

Boris Bedenic

Franjo Juričan

POVRATNIK

Da l' može itko ne poželjet vatru
što iz očiju gori pravim sjajem.
Da l' može itko u jednom satu
dobiti ono što ja njoj dajem?

Za plamen neba od vatre sunca
i one oči što tako sjaju,
od propasti vratiše bjeGUNCA,
kad ništa manje, već ljubav daju.

A ona kosa što niz rame pada,
kako sad reći da joj se divim?
Tako je lijepa i tako mlada
i u tom razlog vidim da živim.

Gledajte ljudi, desi se čudo:
crnokosa jedna propalicu spasi,
koji u propast srljao je ludo
a sad se vraća zbog očiju i vlasi.

Ni suza majke nikad ga ne gane,
a cvijeće što cvijeta ne donese sreće,
al' shvatio je u jednom danu,
da nikad više zaboravit je neće.

Drugovi! ponekad čak se desi
da pišem pjesme one zaljubljene.
A danas sam zbog očiju i kose
i u sjećanju vratio dane zaboravljene.

NOGOMETNA TEKMA

Oženjeni in neoženjeni delavci montažnega oddelka 522 so v sredo, 29. 9., odigrali medsebojno prijateljsko tekmo v malem nogometu. Odigrali so jo na igrišču osnovne šole Heroja Bračiča v Bistrici v naslednji postavi:

Oženjeni:

1. Slavko Zalaznik — vratar
2. Anton Toporiš
3. Franc Smolej
4. Vlado Sedej
5. Marjan Hočevar
6. Hazim Šehović ml.

Neoženjeni:

1. Alojz Fuks — vratar
2. Marko Bahun
3. Darko Smuković
4. Danijel Rozman
5. Stane Geč
6. Bojan Keršič

Prvi zadetek je dosegel Šehović, drugi zadetek pa Bahun, tako da se je tekma končala v prvem polčasu z rezultatom 1:1.

V drugem polčasu je dosegel zadetek Šehović in tako zvišal rezultat na 2:1, nato je bil uspešen še neoženjeni Darko Smuković in znižal rezultat na 2:2 in končno je še enkrat uspelo Hazimu Šehoviću, da je z zadetkom dosegel končni rezultat 3:2 za oženjene.

Tekmo je dobro sodil sodnik Mirko Lučki. Priporočamo, da bi tudi ostali montažni oddel-

ki pričeli s tovrstno rekreacijo, saj oženjeni in neoženjeni zatrjujejo, da jim tovrstna rekreacija krepi telo, roke in noge in znatno pripomore k dobremu počutju in telesni sposobnosti, ki jo vsak posameznik potrebuje na svojem delovnem mestu za doseganje planskih in dnevnih delovnih obveznosti

Ivan Lavšar

NAŠI PETDESETLETNIKI

GRADIŠAR DANILO — direktor nabavnega sektorja

JAGODIČ EGIDIJA — poslovodja v slovalnici Ljubljana I

RADON FRANC — prevzemalec usnja v nabavnem sektorju

»čevljar«, glasilo delovne skupnosti tovarne obutve »PEKO« n. sol. o. — Ureja uredniški odbor:
Nataša Meglič, Dragica Praprotnik, dipl. oec.
Anton Simonič ing. org., Marija Slapar, Tadej Weigluny, dipl. ing. arh. — Glavni in odgovorni urednik Marija Slapar — Naslov uredništva: PEKO Tržič — Telefon 50-260, int. 217 — Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj; izhaja enkrat mesečno v nakladi: 3000 izvodov v slovenščini — 1500 izvodov v srbohrvaščini. List dobijo člani delovne skupnosti brezplačno.

ŠUŠTARSKA NEDELJA

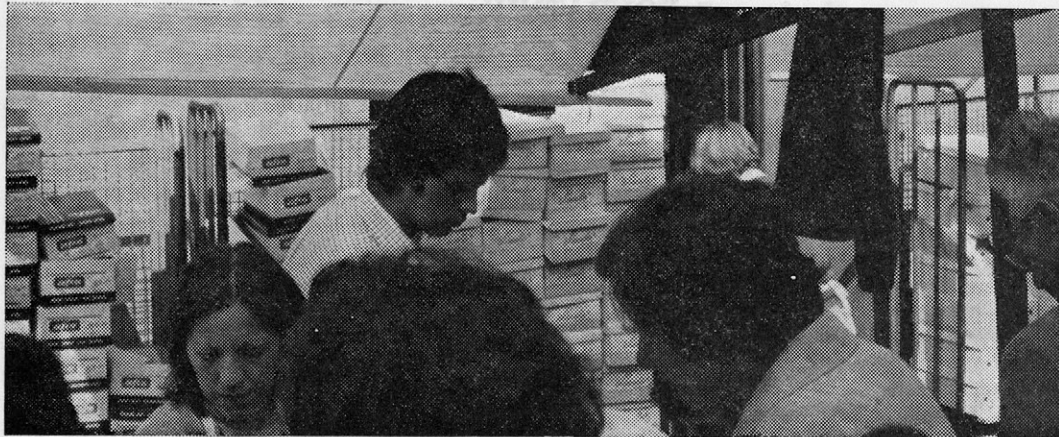

»Slovna gospoda tržiška, 'ljubi jungri',« je v uvodu »frajšprehunge« dejal predsednik ceha Jože Bukovnik

Letošnja 9. šuštarška nedelja je bila spet rekordna. Trdijo, da je bilo 4. septembra v Trziču 40.000 ljudi iz vseh koncev Slovenije. Vreme je bilo naklonjeno tako organizatorjem kot obiskovalcem. Od zgodnjih jutranjih ur so se pomikale kolone avtomobilov v Trzič. Pravijo, da jih je bilo več kot 10.000. Največ obiskovalcev je imel šuštarški semenj, na Trgu svobode, kjer so prevladovali proizvajalci obutve. Prodaja je cvetela kot še nikoli. Naše zaloge so se zmanjšale za

78 S milijonov. Mnoge je v Trzič privabila tudi tombola, pravzaprav dobitki: stoenka, katrica in traktor.

Prireditve šuštarške nedelje so se začele že v petek zvečer z otvoritvijo razstave obutve Peko in modno revijo. V restavraciji nad avtobusno postajo je bila »frajšprehunga« s šuštarško večerjo. Prisostvovali so ji poleg vajencev in mojstrov tudi družbenopolitični predstavniki iz podjetja in občine.

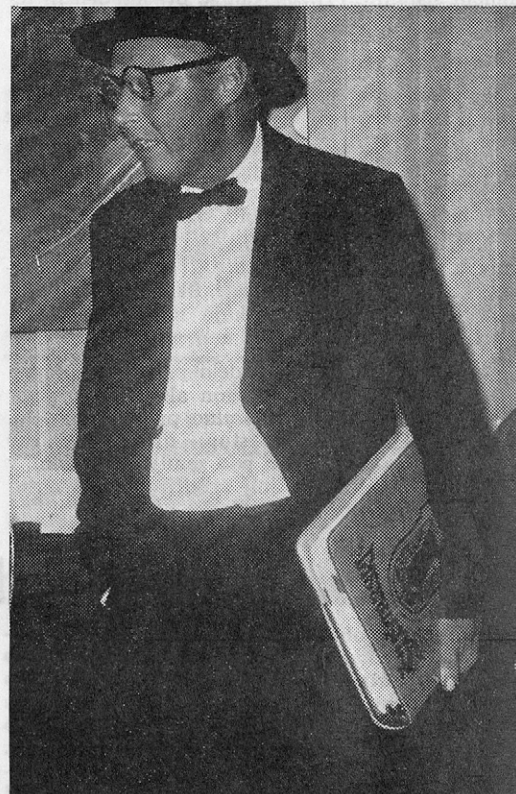
Vsak si je hotel kupiti čevlje. Zakaj pa ne — splačalo se je

Uvodni govor na sprejemu za vajence je imel glavni direktor tov. Janez Bedina. Clani Kino-kluba TOMO KRIZNAR so prikazali film »ŠUŠTARSKA NEDELJA 76«. Profesor Jože Rakovec je v nadaljevanju orisal zgodovino čevljarstva v Trziču.

Stroga cehovska komisija v sestavi: predsednik ceha Jože Bukovnik, mojster Franc Teran, mojstrova Anka Frantar in predsednik izpraševalne komisije Jože Gros, je ocenjevala izdelke bodočih »kselov«. Vajencem so se tresle roke. Ko je bilo »ta hudo« mimo so si oddahnili. Vsak si je smel prižgati viržinko in zvrtniti kozarec bržanke. Uspešno preizkušnjo so opravili:

Za šivalko zgornjih delov obutve:

Anica Dolžan
Majda Golmajer
Milana Kavčič
Sonja Mrežar

Predsednik ceha Jože Bukovnik je imel sila važno nalogo

Prikrojevalec zgornjih delov obutve:

Franci Brišar

Navlačilec zgornjih delov obutve:

Beno Škrjanc

Orodjar:

Jože Krevs

Vladimir Koder

Strojni ključavničar:

Robert Špiler

Rezkalec:

Vili Pangeršič

in prodajalec obutvene stroke:

Jelka Zupan

USNJARIADA '77

Letošnje poletno »usnjariado« je organizirala DO Alpina v Zireh. Kot običajno je bilo po razpisu predvideno, da bo tekmovanje potekalo v streljanju, balinanju, namiznem tenisu, šahu in malem nogometu.

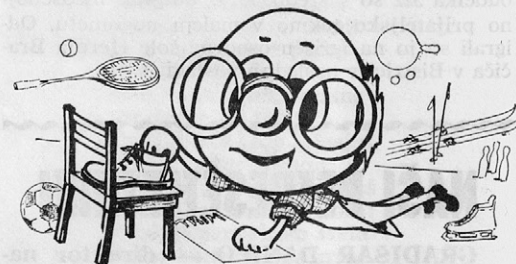
Naša ekipa, ki je predstavljala Peko v celoti, se je seveda na »usnjariado« pripravila in se prijavila za tekmovanje v vseh razpisanih panogah. Prizadevanja športnikov je usmerjala in podprla sindikalna organizacija.

Zal je bilo na dan tekmovanja 17. 9. 1977 izredno slabo vreme z močnim deževjem, kar je oviralo organizatorje in tekmovalce. Zaradi tega je moralo odpasti tekmovanje v balinanju, dočim so nogometaši kljub blatu, mrazu in dežju s skrajno požrtvovalnostjo odigrali vse tekme. V ostalih treh disciplinah so tekmovali v zaprtih prostorih in so tekmovanja potekala nemoteno.

Prvo mesto po vseh opravljenih tekmovanjih je zasluženost osvojila ekipa Tovarne usnja Slovenj Gradec, ki je bila najbolj izenačena, na drugo mesto so se plasirali naši tekmovalci, ki so imeli najšibkejšo točko v streljanju, tretji pa so bili predstavniki Planike iz Kranja.

Naša ekipa je v posameznih disciplinah zasedla 1. mesto v malem nogometu pred Kamničani in Vrhničani, 2. mesto v namiznem tenisu za Slovenj Gradcem in pred Planiko iz Turnišča, 3. mesto v šahu za Slovenj Gradcem in Planiko iz Kranja ter 8. mest v streljanju, kjer so zmagali zopet Slovenjgradčani pred Konjičani in Šoštanjčani.

Organizacija tekmovanja je bila sicer skrbno pripravljena, nemogoče vremenske prilike pa so nujno povzročile velike težave in motnje. Po-

hvaliti pa moramo vsestransko gostoljubnost Zirovcem in tudi veliko prizadevnost.

Drugo leto bo organizator »usnjariade« naša delovna organizacija, ki slavi takrat 75. letnico svojega obstoja. Upamo, da bomo tudi mi pokazali vse naše organizatorske sposobnosti in našim športnim gostom nudili vse gostoljubje in najboljše pogoje v njihovih prizadevanjih.

Janez Kališnik